

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

De Emmaüsgangers, Terug- en Thuisreis

Wie kent niet de geschiedenis van de Emmaüsgangers? Waarom is deze geschiedenis zo bekend? Herkennen wij onszelf in de Emmaüsgangers? Het is een geschiedenis van geloofsbeproeving en geloofsbeleving. Het is de geschiedenis van mensen die de verkeerde kant uitwandelden. Zij gingen Jeruzalem uit. Weg van die wondere stad, naar het kleine dorpje Emmaüs. Zij hadden het niet gevonden; in Jeruzalem niet, in de tempel niet, nergens niet!

Het paasritueel had hun zielen niet kunnen vullen. En Wie wel hun zielen had kunnen vervullen, Hem hadden ze niet ontmoet op Pasen.

Goede Vrijdag hadden ze niet gekend, niet verstaan: "Het is volbracht!"

Leeg waren hun harten, leeg als het kille, holle graf. Ze hadden op Jezus gehoopt, maar hun hoop was met Hem vergaan. Gehoopt hadden zij dat Hij Israël verlossen zou. Maar gekruisigd, gestorven en begraven was Hij.

Nog hadden ze een onbestemde hoop gehad dat er 'ten derde dage' iets gebeuren zou, dat er een wending zou komen in de hof van Arimathea. Nu reisden ze maar terug, mensengeruchten hadden zij gehoord, maar als de Meester zwijgt wat baat dan mensen praat? Hun ziel is nergens mee te troosten. Om Jezus was het hen begonnen. Om Jezus bleef het hen gaan. Zalig, zonder dat zij het wisten wist Jezus daarvan.

Waar het hart vol van is loopt de mond van over. Als ze er over spreken komt Jezus bij hen. Maar ze kenden hem niet. Van droefheid neergeslagen ogen, moedeloze ogen, zijn gesloten voor God Zelf.

Jezus spreekt vriendelijk, zij antwoorden kort. Toch mogen zij hun harten

leegspreken. O wonder van ontferming, de Almachtige luistert.

Bedroefde harten mogen het Jezus Zelf zeggen. Zij worden vriendelijk in het spreken, Jezus streng. Hun ongehoof noemt Hij onverstand en traagheid van hart. Gaan we dat erkennen dan zingt het hart soms onder tranen:

"Geef mij verstand met Goddelijk licht bestraald".

Hoe zalig als dan de Heere Zelf de harten opent, de Schrift opent. Dan krijgen ze verstand van God en Goddelijke zaken. Dan dwingen ze Jezus hun geopende huis binnen. Dan weigert Jezus niet. Hij wordt als gast genood, maar breekt als Gastheer brood. En dan worden hun ogen geopend.

In Gods handen met de Emmaüsgangers ligt alles besloten. Het ongehoof had hen doen reizen. Maar nu reizen ze weerom in de avond van het leven. Dan maakt Gods kind de thuisreis. Daar is iets in voor al Gods kinderen, dan wordt de nachtreis de thuisreis, de opgestane Heere achterna naar het eeuwig Jeruzalem.

Dan gaat zo ieder van God onderwezen kind eenmaal in, in de 'opperzaal', de plaats waar alle Godsgezinden verzameld zijn. Daar wordt ieder nieuw aangekomene begroet: "De Heere is waarlijk opgestaan".

Wat zullen de heiligen daar samen spreken hoe Hij hun bekend is geworden in de breking des broods. Terwijl zij daarvan spreken zal Hij Zelf staan in het midden van hen. Wat zal dan het eeuwigheids-welkom klinken uit zijn mond: "Vrede zij ulieden".

Ik meen dat zij die zalig worden dan ook het van blijdschap nauwelijks zullen kunnen geloven, maar dan zal Hij tonen Zijn gezegende handen en voeten. Dan zal voor eeuwig overgaan het

geloof in aanschouwen in zalige gemeenschap van het Avondmaal van de bruiloft des Lams. O, laten allen die Hem hebben leren kennen uit die persoonlijke openbaring zich hierin verheugen: de Heere is waarlijk opgestaan, en wier harten brandende uitzien: Houdt aan, grijpt moed, uw hart zal vrolijk leven. Kent u Hem niet? Verlangt u Zijn gezegende gemeenschap niet? Vrees dan, zondaar, als uw ogen gesloten zijn voor de Christus der Schriften. Vrees dan, zondaar, voordat gij voor eeuwig buiten zult staan.

Beware ons de Heere voor een te laat roepen: "Heere, Heere, doe ons open" beware ons de Heere, dan te moeten horen: "Ik heb u nooit gekend".

Vreselijk, dan van de feestzaal weggedreven te worden, van de lichtstralende vensters weg, de eeuwige duisternis in, beginnen buiten te staan in een eeuwig te laat.

Wijlen Ds. J. van der Vlies

Van de administratie

In de afgelopen tijd mochten wij naast abonnementsgelden ook nog f. 2.228, - aan giften ontvangen voor ons blad, alsmede f. 500, - voor de reformatische school in Canada. Deze laatste gift was afkomstig van de diaconie van de Chr. Geref. Kerk van Dordrecht-Centrum.

Voor alle ontvangen giften zeggen wij u hartelijk dank. In het volgende nummer hopen wij de collecte opbrengst te kunnen vermelden van de gehouden Bewaar het Pand dag in Werkendam.

Met vriendelijke groeten,

P.J. Boers

Van de redactie

Inhoud.

In dit nummer van ons blad plaatsen wij een meditatie van wijlen ds. J. van der Vlies over de Emmausgangers.

Verder verslagen van het gesprokene op de gehouden ontmoetingsdag in Werkendam. De samenvatting van de toespraak van ds. J.M.J. Kieviet was al in het vorige nummer van ons blad geplaatst, maar de naam was weggevalen.

Ontmoetingsdag.

We mogen terugzien op een goede ontmoetingsdag. Zowel 's morgens al 's middags was het kerkgebouw goed bezet. Gesprekken werden gevoerd en contacten gelegd of verstevigd. Er gaat van deze dagen een samenbindende kracht uit. Het Woord Gods heeft mogen spreken. Heeft het weerklank mogen vinden ook bij u?

Verjaardagen koningshuis.

Prinses Juliana mocht de zeer hoge leeftijd van 92 jaar bereiken. Ook onze kroonprins kreeg een jaar tot zijn jaren toegevoegd. Koninginnedag

mocht gehouden worden. De Heere gedenke de leden van ons vorstenhuis en geve genade te buigen voor de Koning der koningen. Moge de Heere sterken als moeiten en zorgen gekomen zijn. Hierbij denken wij bijzonder aan prinses Juliana en prins Claus in hun onderscheiden omstandigheden

Pinksterappel.

D.V. 4 juni a.s. Ned. Herv. Kerk, Kerkstraat in Weesp.

Thema: Verzegeld leven.

Sprekers: Ds. J.H. Velema: Door de Heilige Geest. Aanvang 15.00 uur.

Ds. H.H. Klomp: De Heilige Geest niet bedroeven. Aanvang 19.00 uur.

Sluiting omstreeks 20.30 uur.

In het verenigingsgebouw zullen geen consumpties beschikbaar zijn.

Koninklijke onderscheiding

Br. J.A. van Voorden uit Rotterdam werd ter gelegenheid van koninginndag 2001 benoemd tot lid van de Orde

van Oranje Nassau. Uit handen van burgemeester Opstelten ontving hij in de burgerzaal van het stadhuis aan de Coolsingel de bijbehorende versierse-len. Br. Van Voorden maakt al veel jaren deel uit van de kerkenraad van Rotterdam-Kralingen, eerst als diaken en later als ouderling. Met name in de vakante periode na het overlijden van ds. Beekhuis heeft hij met ijver een groot aantal taken behartigd. Tevens was hij onlangs veertig jaren lang in dienst van aannemingsbedrijf Lansbergen te Rotterdam-Overschie. Wij feliciteren br. Van Voorden en de zijnen van harte met deze decoratie.

Verschijningsdatum volgende nummer.

Het volgende nummer zal D.V. 25 mei verschijnen. Zouden de scribenten ervoor willen zorgen dat de copy donderdag 17 mei in ons bezit is? Bij voorbaat dank voor de medewerking.

AvH.

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C,

2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 020-8739933

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,75 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

Uw wil geschiede

In dit artikel willen we stilstaan bij de derde bede van het volmaakte gebed: *Uw wil geschiede, gelijk in den hemel, alsook op de aarde.* Hierover schrijft Boston in het boek *Leer ons bidden* op de blz. 100- 120. Er is overeenstemming met de eerste en de tweede bede. Zowel de heiliging van Gods Naam, als de komst van Gods Koninkrijk en het doen van de wil van God zijn gericht op de eer van God.

De wil van God.

God maakt Zijn wil bekend aan alle redelijke schepselen. De Heere heeft bepaald wat zij moeten doen en moeten laten. De wil van God is veelomvattend. Boston stelt dat de wil van God samengevat kan worden in twee hoofdpunten: geloof en heiligheid. In 1 Johannes 3: 23a staat: *Dit is Zijn gebod, dat wij geloven in den Naam van Zijn Zoon Jezus Christus.* Aan dit geloof is de zaligheid verbonden. Het tweede hoofdpunt is heiligmaking. Iedere onheilige gedachte, onheilig woord of onheilige daad druist tegen de wil van God in. De satan en uw verdorven wil willen onheiligheid. God Zelf en Zijn wet willen heiligheid. God wil heiligheid in hart en leven.

Wat de wil van Gods besluit betreft geldt dat de Heere doet al wat Hem behaagt. Hij behoeft niemand reenschap te geven van Zijn besluiten. Zoals de pottenbakker doet met het

leem wat hij wil, zo kan de Heere doen met Zijn schepselen wat Hij wil. Boston schrijft dat we geen ledige toeschouwers dienen te zijn van Gods voorzienigheid. We dienen er acht op te slaan en te beproeven wad de goede en welbehaaglijke wil van God jegens ons is. De Heere geeft veel ook aan een ondankbare wereld. Maar Hij doet ook de roede komen, Hij schikt ook het smartelijke toe.

In de hemel.

De hemellichamen, de zon, de maan en de sterren doen de wil van God. De Heere heeft bij de schepping doel, bewegingen en baan bepaald. Boston schrijft op blz. 106 dat de hemellichamen zonder enige verandering in hun baan blijven. Dit in tegenstelling tot menselijke machines die niet lang goed draaien, maar steeds gerepareerd of vervangen dienen te worden. Hoe zit het dan met het stilstaan van de zon en de maan ten tijde van Jozua? Dat was geen onderbreking of versterking van hun loop, maar dit was gehoorzaamheid aan Gods wil. Een voorbeeld voor de betrachting van Gods wil op de aarde.

De engelen gehoorzamen de wil van God. Zij doen wat de Heere hen beveelt. Zij koesteren niet de minste gedachte om Zijn wil te weerstreven. Zij maken nooit bezwaar tegen de bevelen die de Heere hen doet toeko-

men. Het zijn gediensdige geesten. Zij gebruiken geen uitvluchten en stellen het doen van Gods bevelen niet uit. De engelen doen de bevelen van God gaarne en met vreugde. Ook de heiligen in de hemel doen Gods wil volmaakt.

Alomvattend.

God heeft Zijn geboden gegeven op de aarde, maar die geboden worden niet nagevolgd. Sinds de val in Adam heerst er opstand op de aarde. Het bedenken des vleses is immers vijandschap tegen God. Alle onbekeerden dienen God niet. Zelfs Gods kinderen zijn verre van volmaakt in het betrachten van de wil van God. De wind van de verzoeken en van eigen ongeregelde hartstochten blaast hen vaak uit de koers zodat zij gevaar lopen schipbreuk te lijden. In de staat der rechtvaardigheid was er overeenstemming tussen de wil van God en de wil van de mens. Door de val is hier een einde aan gekomen. De gevallen mens noemt het kwade goed en het goede kwaad. De gevallen mens kan de wil van God niet meer verstaan en doen. Ook is de gevallen mens onwillig om de wil van God te verstaan en te doen. Het hart van de gevallen mens zegt: *Er is geen God*. Gods kinderen zijn er van harte bedroefd over dat zij en anderen niet de wil van God doen zoals deze in de hemel wordt gedaan. Wel is de wet Gods in het hart geschreven. Maar de verdorvenheid en de verzoeken zijn sterk. Gods kinderen zijn ervan overtuigd dat de Heere de harten kan neigen tot het doen van Zijn wil. Het is de begeerte van Gods kinderen dat geestelijke blindheid wordt weggenomen opdat de wil van God gekend zou worden. Gods wil kan immers niet gedaan worden zonder eerst te weten wat die wil van God is. De mens is immers van nature blind. Misschien leeft de vraag of het in uw hart waar werk is of niet. Dat kunnen we aan het volgende weten. Huichelaars begeren slechts een deel van de wet te gehoorzamen, namelijk voorzover het met hun eigen doelstellingen en neigingen strookt. Gods kinderen willen de gehele wet van God gehoorzamen. Het gaat Gods kinderen niet om kennis van de wet zonder meer, maar om te handelen naar de wet in de praktijk van het leven. Daaruit blijkt dat het hart het eens is geworden met de wil van God. Ook wil zo'n hart afscheid nemen van iedere zonde, van alles wat strijdig is met de wil van God. De overblijvende zwakheid is een last en smart voor

Gods kinderen. Zij zouden graag daarvan verlost willen zijn. Het hart van een kind van God is te vergelijken met een slagveld. We lezen op blz. 112 *"De nieuwe natuur probeert het juk op te nemen, maar de verdorven natuur verzet zich daartegen en probeert het af te werpen, als een ongetemde os."* Het is de bede van Gods kinderen dat de Heere vasthoudt op het pad van de geboden van God. Eigen tekortkomingen worden beleefd, er is het verlangen naar volmaaktheid. Zoals een gevangene begeert van zijn boeien verlost te worden, begeren zij van de overblijfselen der verdorvenheid verlost te worden. Onbekeerden daarentegen scheppen behagen in hun zonden alsof het gouden ketenen zijn. De weg van de hemellichamen en van de engelen in het doen van de wil van God is altijd hetzelfde. Gods kinderen zijn tot hinken en zinken elk ogenblik gereed. Soms zijn ze vurig in hun gehoorzaamheid, dan weer eens ijskoud. In de hemel wordt niemand moe van het doen van de wil van God. Op aarde zijn Gods kinderen spoedig moe van het doen van goede werken. Pas in de hemel zullen zij zonder vermoeid te worden God dienen dag en nacht in Zijn tempel. Engelen in de hemel hebben geen aansporing nodig om Gods wil te doen, Gods kinderen op deze aarde wel. De mens is van nature geneigd te morren over Gods voorzienigheid. Wat een klagen over het geven van gunsten aan anderen, het zenden van beproevingen. We lezen dienaangaande op blz. 115 *"Hoewel de meeste beproevingen op ons pad in de wereld minder erg zijn dan we verdienen, komt ons hart toch in opstand tegen het minste kwaad dat ons wordt opgelegd! Als het juk van de beproeving om de nek van een mens wordt gelegd, gaat een onbeteugeld hart daaronder te keer als een wilde stier in een net."* Het onwillige hart is Gods kinderen tot een last. De bede *Uw wil geschiede* bevat een belijdenis van het geloof dat genade onze wil in overeenstemming kan brengen met Gods wil. Ook bevat deze bede een begeerte om genade teneinde te buigen onder de wil van Gods voorzienigheid. Dit is nodig, want de verdorven eigenliefde roept om een gemakkelijk leven en heeft in Gods kind vaak de overhand. De bede beoogt ook een dankbare aanvaarding van Gods genadige en gunstige beschikkingen. We zijn zo geneigd de goedheid van God over het hoofd te zien. Christus gaf Zich volkomen over aan de wil van Zijn Vader. Dit tot voor-

beeld van Gods kinderen.

Op de aarde.

Het weegt Gods kinderen dat de wil van God op aarde niet zo wordt betracht als in de hemel. De wil van God is immers in alle opzichten zeer rechtvaardig, heilig, redelijk en billijk. God kan niets bevelen of eisen wat onrechtvaardig is. Het doen van de wil van God is nauw verbonden met de eer van God. We lezen op blz. 118 *"God wordt volmaakt verheerlijkt in de hemel, omdat Zijn wil daar volmaakt wordt gedaan. Hij wordt echter gesmaad op de aarde, omdat men daar Zijn wil niet gehoorzaamt en er niet onder buigt. Zijn Geest wordt gekrenkt, omdat verachtelijke wormen zich verzetten tegen Zijn wil en daar niet onder buigen."* Als Gods wil volmaakt gedaan zou worden op de aarde, zou dit een hemel scheppen op aarde.

Toepassing.

Lettend op deze bede dienen wij zeer zorgvuldig na te gaan wat de wil van God is onder alle omstandigheden van het leven. Dan is het nodig Gods Woord te onderzoeken. Gods kinderen begeren de wil van God gelijkmatig, onvermoeibaar, geheel, ootmoedig, blijmoedig, gaarne en getrouw te doen. Daarbij is het geloof de grond van alle gehoorzaamheid die Gode aangenaam is, want zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen. De mens is verplicht Gods wil te doen. God eist terecht gehoorzaamheid van Zijn schepsel. De Heere verlost naar Zijn welbehagen opdat er een heilig leven zou komen. Wie de wil van God mag doen zal genadeloon ontvangen. In het houden van Gods geboden is grote loon. Wie de wil van God veronachtzaamt zal de straf van God niet ontgaan. Er zal geen beroep op onkunde gedaan kunnen worden. De Heere heeft immers Zijn wet gegeven tot een Lamp voor de voet en een Licht voor het pad. We willen dit artikelje besluiten met enkele verzen uit Psalm 119: *Heere, Gij hebt geboden, dat men Uw bevelen zeer bewaren zal. Och, dat mijn wegen gericht werden om Uw inzettingen te bewaren!*

Ds. A. van Heteren.

Een beeld van de kerk

*Samenvatting toespraak Bewaar het Panddag
Werkendam, 21 april 2001. Ds. M.C. Tanis.*

Gevraagd werd naar het geven van een beeld van de kerk. Op zich een belangrijke vraag, want bijzonder als predikant is men betrokken bij het kerkelijk leven. En wanneer de dienstjaren gaan tellen, kan zeker een beeld gegeven worden. Echter de beeldvorming is beperkt. Vandaar dat niet gesproken kan worden van het beeld, maar van een beeld. Een predikant concentreert zich in de eerste plaats op eigen gemeentelijk leven. Echter kerkelijke vergaderingen geven verruiming en wat men hoort of leest gaat niet voorbij. Nu een betrekkelijk beeld wilde ik doorgeven. Publiekelijk werd dit gedaan op de ontmoetingsdag van Bewaar het Pand. Niet om af te geven of te hakken, maar tot bezinning. Die bezinning behoort er altijd te zijn. Wanneer in brede lijnen een vergelijking wordt getrokken met jaren geleden, dan worden er in het kerkelijk leven verschuivingen, zelfs tegenstellingen geconstateerd. Nuanceringen zijn er steeds geweest. Wat op zich niet verkeerd is. Wanneer we terug gaan naar de tijd van de reformatie, wordt dit duidelijk gezien. Echter wanneer het verder gaat is dit zeer verontrustend en kan het uitgroeien tot verdeeldheid. En een huis, dat tegen zichzelf verdeeld is, kan niet bestaan. Daaraan dient gedacht te worden. Tegen gewaakt of als het moet tegen gestreden worden. Er zijn nu verschillende zaken die ons niet koud mogen laten. Welke bijvoeglijke naamwoorden worden niet gebruikt, als het gaat over de prediking. Hele bomen worden erover opgezet. Waarom wordt niet gehouden aan de uitdrukkingen als schriftuurlijk, bevindelijke prediking met de volle honorering van de belijdenisgeschriften. Zeker dient het toegelicht te worden, maar de uitdrukking voor- en onderwerpelijke prediking bevat toch veel en zegt toch veel. Door al de uitpluizerij en accentuering van dit of dat, komen jongeren tot een eigen conclusie. De ervaring laat dit zien. Welk een vragen zijn er over passages in de belijdenisgeschriften en het ondertekeningsformulier. Zeker hebben de geschriften een andere functie dan de Heilige Schrift, maar in alles spreekt de kerk uit wat zij houdt voor de waarheid van Gods Woord.

Onvergetelijk is voor mij het moment van de synode, wanneer openlijk ingestemd wordt met de drie formulieren van enigheid als de volledige uitdrukking van het geloof en beleden wordt dat men van harte gevoelt en gelooft, dat alle artikelen en stukken van de leer in alles overeenstemmen moet met Gods Woord, art. 50 van de K.O.

In het kerkelijk leven wil men discussieren over het Schriftgezag en de functionering ervan. Het theologisch denken van het heden roept het op en er zit in dat denken wat tot nadenken stemt. Tot het komen van een andere visie. Zo ook als het gaat over de positie van de vrouw. Naast gelijkwaardigheid, mag het komen tot gelijkstelling. Niet Gods Woord is tegen het ambt, maar de kerk blokkeert. Openstelling van de ambten kan in het licht, zoals men zegt, van de Goddelijke roeping en de gave. Het charisma.

Heel de eredienst moet op de helling. De structuur, de vormgeving zou verruimd moeten worden. Op bepaalde plaatsen is men al bezig. Gezangen en opwekkingsliederen acht men geboden. Het doet meer dan psalmen.

Het behoudt de jongeren en zal buitenkerkelijken trekken. Ik vrees dat het geestelijk idioom in de psalmen niet meer spreekt. Het gebruik van muziekinstrumenten zal ook veel doen. Althans dat denkt men. Naar mijn vaste overtuiging werken alle vernieuwingen als vuurwerk. Laat men niet blind zijn voor praktijken in andere kerken. Voorbeelden zijn er te noe-

men. Wanneer nu dit alles in beeld gezet wordt, kan de vraag naar voren komen, wordt het geen tijd om over te gaan? Ook deze vraag roept bezinning op. Hoe is het bij andere kerken? Rooskleuriger? Het woelt overal. En wat nu? Allereerst goed op zich laten inwerken. De historie, de identiteit van de kerk. Hoe en waarom is de kerk ontstaan. Data als 1834 en 1892 zijn geen begraven jaartallen met een beschreven monument. De zaken waarom het toen ging, dienen ook nu nog gehonoreerd te worden. Ze moeten beleden en ervoor gestreden worden. In de kerk is daar nog ruimte voor. En we dienen dit te doen voor onszelf en de jongeren. Daarbij moet betrokken worden wat de Heere deed. Wat de Heere gedaan heeft. Hij heeft door Zijn Woord en Geest getrokken, vernieuwd en geleid tot kennis van de Drieenige God. Mag u er van spreken? Geroepen tot Zijn dienst in de kerk. Het gebeuren in Apeldoorn en op de classis zijn voor mij zeer onvergetelijk. En niet te vergeten de gediende gemeenten en het werk daarbuiten. Laten we zo niet opstaan en weggaan, maar op de knieën met het gebed: Heere laat het verleden herleven in het heden. En wie plaatselijk zou moeten overgaan, gaat zeker heen met veel pijn, want wat in het verleden gesproken heeft, blijft onvergetelijk. De Heere erbarme Zich over onze kerken! Hij werke ook rijk in andere kerken. Dat er kerkelijk gehele eenheid komt is een open vraag. Eenheid kan weer gescheidenheid laten zien. Samenwerking op verschillende terreinen doet veel. Daar kijkt de wereld naar. Niet naar een kerknaam, maar naar een beginselvast leven. Er komt kritiek of vijandschap, maar ook waardering en de Heere geve bekering!

De vreemdeling

*Samenvatting toespraak Bewaar het Panddag te
Werkendam 21 april 2001. Ds. K. Hoefnagel.*

Ziet u daar die man? Aan alles is te zien dat hij een vreemdeling is. Zijn uiterlijk en zijn spraak verraden hem. Kijk, nu vraagt hij aan iemand de weg. Hij gedraagt zich onwennig en denkt met verlangen aan vrouw en kinderen die hij thuis achterliet. Gods kind wordt ook een vreemdeling. Niet door eigen keus of toedoen, maar door Goddelijke roeping. Van nature zijn wij allen verduisterd in het verstand en vervreemd van het leven Gods. Hij

toont mij door Woord en Geest de rijkdommen van het Koninkrijk der hemelen, de goedheid van die dienenswaardige Koning. Wie daar iets van zien mag, gaat eigen goederen verkopen, om die schat te mogen bezitten. God roept Zijn kinderen wel uit de zelfgekozen duisternis, maar Hij roept hen niet van hun plaats in de maatschappij weg. De Heere Jezus sprak: Ik bid niet dat Gij hen uit de wereld wegneemt! Dit gaat de vreemdeling al meer ver-

staan. Maar hoe te staan in de boze wereld? Welnu, dat vraagt de vreemdeling nu aan de Heere. Ik ben een vreemdeling op de aarde, verberg Uw geboden voor mij niet. Toon mij door Woord en Geest hoe en waar ik moet staan in deze wereld, in deze tijd, zolang ik hier nog ben! Ja, de vreemdeling weet dat hij op doorreis is! In psalm 119 vinden wij zijn reislied. Hij bidt om leven, om licht en leiding. Hij smeekt om bewaring. Want wie is hij zelf? Immers tot hinken en tot zinken ieder ogenblik gereed. Dat wordt de vreemdeling tot smart. Hij gaat zijn van nature wereldse bestaan inleven. Maar het wordt hem bovenal tot schuld. Gelijk een schaap heb ik gedwaald in het rond, dat onbedacht zijn herder heeft verloren. Daarom bidt de vreemdeling om licht, om wijsheid, om bewaring.

Omdat onze maatschappij steeds meer van het Woord van God afwijkt, krijgt de vreemdeling het hier in ons lieve landje steeds moeilijker. Hoe zwaar kan het vallen als de vreemdeling een post heeft in 's lands vergaderzalen! In de verpleging en het onderwijs doemen steeds meer moeilijkheden op voor de vreemdeling. De gedachten van de autonome mens die zelf wil beschikken over leven en dood staan zo haaks op de gedachten die de vreemdeling leerde krijgen, dat hij het steeds moeilijker krijgt. Wat moet de vreemdeling als hij ambtenaar van de burgerlijke stand is, en zich een homopaar aanmeldt? Wat moet de vreemdeling als zijn werkgever besluit om de winkel ook op de Zondag open te stellen? Zo natuurlijk is de neiging om te vluchten en het isolement te zoeken. Erger nog is de neiging om mee te doen, toe te geven en water bij de wijn te doen. Groot zijn deze gevaren. Groot is het gevaar van de wereldgeïkzaamheid. Het valt niet mee om vreemdeling te zijn en voortdurend met tegenwind te kampen te hebben. Maar als er een verlaten is van zijn roeping, wordt de kerk al wereldser, maar de wereld ook! De wereld ontmoet nog wel eens een kerkmens, maar wanneer ontmoet de wereldling een kind van God, een vreemdeling ook op deze aarde? Waar is het getuigenis? Wordt er nog in liefde gewezen op de Heere en Zijn Woord? De vreemdeling leert de voetstappen van de Heere Jezus drukken. Hoewel Hij de Zoon was, heeft de wereld Hem niet gekend, niet herkend en niet erkend. Hij werd uitgeworpen. En nog wel door de godsdienstige wereld. Die kan

vijandiger en gemener zijn dan de niet godsdienstige wereld. Dat brengt mij op een andere gedachte. Gods kind voelt zich niet alleen vreemdeling in de wereld, maar ook zo dikwijls in de kerk.

Er is in de kerk veel dode orthodoxie. Hoe dikwijls botst de vreemdeling niet op tegen starheid, wetticisme, de harde godsdienst, de 'het gaat zo maar niet' mensen. Hoe dikwijls wordt de vreemdeling in verwarring gebracht door een door mensen bedacht systeem: een mens moet eerst dit, een mens moet eerst dat. Dan peinst de vreemdeling zou ik het niet te licht opvatten? Het drijft hem tot de Heere: Verberg Uw geboden voor mij niet. Leer mij o HEERE de weg door U bepaald! De vreemdeling komt ook mensen tegen die het altijd hebben en altijd gelovig zijn. Ze zijn rijk en verrijkt en hun leven is soms nog een voorbeeld. God is hun Vader en Jezus hun Vriend. Maar toch heeft de vreemdeling een wantrouwen opgevat jegens dit soort geloof. Als je spreekt van twijfel, aanvechting en strijd ontmoet je onbegrip. Je kunt nog een vermaning krijgen dat je moet geloven en vertrouwen, een vermaning met de nodige bijbelteksten vergezeld! Dan denkt de vreemdeling: zou ik het niet te zwaar opvatten? Maar het drijft hem weer tot zijn God.

Ook doen de kerkmensen met een wereldse wandel de vreemdeling zijn eenzaamheid voelen en beleven. Kerkmensen die leven van het hier en nu. Maar met geestelijke dingen moet je niet aankomen. Dan staat de wagen stil. Hun levensstijl is meer door gedrongen dat we wellicht menen. De vader brengt het over op zijn zoon. Die weet een bepaald tv-programma op het juiste net te vinden, eerder dan het boek Jeremia in zijn bijbel. De dominee merkt zo iets op de catechisatie! Maar, en laat ik dat ook mogen benadrukken, de vreemdeling kent ook zijn vreugden. Hij zingt: Uw inzettingen, Uw getuigenissen, zijn mij gezongen geweest ten tijde mijner vreemdelingschappen. Hoe kunnen zij zich vermaken onder de prediking, waar goed van God en slecht van de mens gesproken wordt. Wat blijdschap smaakt hun ziel als zij er door de prediking en door het lezen van Gods dierbaar Woord achter komen dat de Heere nog van hen afweet. Welk een zielsgenoegen kan het geven als hen de gangen van Sions Borg en Middelaar worden getekend. Onder het Woord voelt de vreemdeling zich thuis. De psalmen vertolken

zijn innerlijk leven.

Ook krijgt de vreemdeling vrienden, echte vrienden. Het vreemdelingschap maakt hem aan de ene kant eenzaam. Die eenzaamheid wordt wel eens het meest schrijnend gevoeld in zijn eigen woning. Eigen wordt vreemd, als ik een vreemdeling wordt. Maar er staat iets tegenover: Vreemd wordt eigen. Dan zingt de vreemdeling: Ik ben een vriend ik ben een metgezel, van allen die Uw Naam ootmoedig vrezen! Wat een weldaad als je een medegenoot tegenkomt! Wat een blijdschap als je een andere tober tegenkomt, een medezuchter. Dan wordt de ware eenheid ervaren, over kerkmuren heen. Want het smart de ware vreemdeling dat Gods volk nog zo gescheiden optrekt. Dan wordt de eenheid ervaren, waarvan Christus spreekt in het Hogepriesterlijk gebed. Tenslotte: de vreemdeling heeft een God, een Toevlucht, een Leidsman. Christus Jezus wordt zijn Leidsman door Woord en Geest. Hij ligt voor Zijn rekening. Hij wordt door Hem bewaard. De vreemdeling die de smaadheid van Christus smaken moet, mag ook de blijdschap in Christus smaken. Ja, die vreemdelingen hebben een Vaderland, hun bereid door het volbrachte werk van de Zoon! Zij reizen naar dat Vaderland toe. Verdrukkingen en beproevingen maken hem los van de aarde. Het inwonende verderf doet hen uitzien naar volkomen verlossing. Maar ook door de vreemdelingschap, die voor het vlees niet meevalt, worden de aardse banden steeds losser. Er komt hoop en heimwee in het hart. Dan opent Daniel, die zo lang vreemdeling moest zijn in een goddeloos land, zijn venster en kijkt verlangend naar de verre horizon. Het heimwee in zijn ziel kan maar op ene wijze weggenomen worden, namelijk als hij thuis komt. Zij betonen duidelijk dat zij een vaderland zoeken. Zij zijn begerig naar een beter, dat is het hemels vaderland. Zij zullen de aarde beerven. En dan om Christus wil, uit louter genade, om dat eeuwig welbehagen, eeuwig 'kind aan huis' zijn. O zaligheid niet af te meten, o vreugd die alle smart verbant! Daar is de vreemdelingschap vergeten, en wij, wij zijn in het vaderland!

Bekeert u tot Mij, Joel 2: 12 (ged.).

Samenvatting toespraak ontmoetingsdag 'Bewaar het Pand' te Werkendam 21 april 2001.

Er is veel gaande in ons vaderland. Er is ook veel gaande in het kerkelijke leven. Er is veel oorzaak tot verontrusting en verootmoediging. Maar deze zaken worden slechts spaarzaamlijk gevonden. Wat zouden land en volk van Nederland nodig hebben? Wat zou er nodig zijn in de kerken? Gods Woord geeft daarop het antwoord: Bekering. Onze tekst spreekt daarvan en wel onder bijzonder ernstige omstandigheden: *Bekeert u tot Mij.*

De profeet Joel heeft deze woorden van Godswege gesproken in een benarde situatie. Het land Kanaän was een land vloeiende van melk en honig, een bijzonder vruchtbaar land. Bovendien was Kanaän het land waar de Heere bijzonder wilde wonen en werken. Daar stonden eerst de tabernakel en later de tempel. Daar werd de dienst des Heeren waargenomen. Daar zond de Heere Zijn profeten uit om te prediken en te waarschuwen. Het land Kanaän was een bijzonder bevoorrecht land. Maar nu was er door de oordelen Gods verandering opgetreden. We lezen daarvan in Joel 1: 4 *Wat de rups heeft overgelaten, heeft de sprinkhaan afgegeten, en wat de sprinkhaan heeft overgelaten, heeft de kever afgegeten, en wat de kever heeft overgelaten, heeft de kruidworm afgegeten.* In dit alles zien wij de toorn van God over de zonde en de afgoderij. Wat geschiedde in Kanaän zou moeten doen terugdenken aan de plagen van Egypte, dus aan de toorn van God over Egypte. Die toorn rustte ten tijde van Joel op Kanaän. Ook Nederland is bijzonder bevoorrecht. Welk een welvaart is er na de tweede wereldoorlog niet gekomen. Maar ook in geestelijk opzicht heeft de Heere ons land bijzonder willen gedenken. Het werk der reformatie en der nadere reformatie heeft de Heere gewrocht. Maar wat hebben we met dit alles gedaan? Wat hebben we de Heere vergolden voor al Zijn weldaden aan land en volk van Nederland bewezen? We moeten het eerlijk zeggen dat ook in ons vaderland de afgoden worden gediend. Wat is dan nodig? Waarachtige bekering. Een afwenden van de afgoden en een dienen van God. Maar nu is ieder van nature een afgodendienaar. In dat opzicht geldt ook ons de eis van de

waarachtige bekering. Bkering tot God is noodzakelijk. Het is nodig persoonlijk de afgoden vaarwel te zeggen en de Heere alleen te dienen. De Mammon wordt volop gediend in Nederland. Op het altaar van de Mammon worden duizenden gezonde dieren geofferd. Geld en welvaart staan bovenaan. Handelsbelangen gaan boven de normen van Gods Woord. Buigen ook wij nog neer voor de Mammon? Zoals de Heere sprak in de oordelen die kwamen over Kanaän, spreekt de Heere ook in al datgene wat er in ons land gebeurt. Ook in Nederland is sprake van een benarde situatie. Mogen we het opmerken? Het is niet toevallig dat juist in een tijd waarin de euthanasiewet door de Eerste Kamer is aangenomen mond- en klauwzeer heerst onder het vee. In de oordelen over Kanaän riep de Heere op tot een terugkeer tot Hem. Dat is een billijke eis. Zo is het ook in ons vaderland. De Heere laat niet alleen de prediking uitgaan, maar Hij roept bijzonder in de gebeurtenissen die wij nu meemaken op tot bekering. Ook nu geldt dat dit een billijke eis is die van Godswege klinkt. De Heere heeft er recht op dat hij gediend wordt. Ook door kerkmensen. Ja, bijzonder door kerkmensen. De Heere is hun Schepper en Onderhouder. Hij is hun Weldoener in algemene zin. Hij heeft hen gebracht onder Zijn Woord en de prediking van Zijn Woord. Is die eis gaan spreken en klemmen in ons leven? Werd de bede geboren: Heere, bekeer mij. Neig mijn hart en voeg het saam, tot de vrees van Uwen Naam. We schreven al dat kerkmensen ook bekering nodig hebben. Wanneer er over bekering wordt gesproken dienen we goed na te gaan wat hiermee wordt bedoeld. Wanneer hier alleen de voortgaande of dagelijkse bekering mee wordt aangeduid, deugt het niet. Dit dient vooral bedacht te worden in contacten en samensprekingen met andere kerken. We hebben

ervan gehoord dat in zulke samensprekingen met andere kerken gesteld werd dat je aan kinderen niet mag leren vragen om een nieuw hart. Want een nieuw hart hebben zij al, zij zijn immers gedoopt en het zou een belediging van de Heere zijn hen te leren vragen om bekering. Wanneer de eis van wedergeboorte en waarachtige bekering niet meer zou klinken in onze kerken zijn wij van het Bijbelse spoor afgegaan. Dan hebben wij het spoor van Schrift en belijdenis verlaten. Dan bevinden wij ons niet meer in het spoor van de Afscheiding. De Heere behoeft onze kerken daarvoor. Dat we blijven mogen bij de noodzakelijkheid van wedergeboorte en waarachtige bekering. De Heere werke bekering in ons vaderland, bij overheid en onderdanen, alsook in ons vorstenhuis. De Heere werke ook bekering in de kerken, in onze kerken. Het vinde weerklink in het hart wat we lezen in Joel 2: 12- 14 *Nu dan ook, spreekt de HEERE, bekeert u tot Mij met uw ganse hart, en dat met vasten en met geweene, en met rouwklage. En scheurt uw hart en niet uw klederen, en bekeert u tot den HEERE uw God; want Hij is genadig en barmhartig, lankmoedig en groot van goedertierenheid, en berouw hebbend over het kwade. Wie weet. Hij mocht Zich wenden en berouw hebben; en Hij mocht een zegen achter Zich overlaten tot spijsoffer en drankoffer voor den HEERE uw God.*

Moge de Heere de waarachtige bekering werken, ook onder ons. Dan wordt ware Godskennis, zelfkennis en op Gods tijd ook Christuskennis geboren. Als God in het leven komt, kan een mens niet meer voortleven zoals hij altijd heeft geleefd. Gods Woord wordt dan immers tot een Lamp voor de voet en een Licht voor het pad. Mag u dat kennen? Mag u smeken: Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal? Mag er in beginsel gehoorzaamheid zijn aan de wil van God? Wie dat mag kennen zal de uitbreiding van Gods Koninkrijk begeren. Wie de Heere in waarheid mag vrezen zal smeken:

Uw Koninkrijk kome.

Ds. A. van Heteren.

Voor de jeugd

Ik weet nog goed dat ik van ene dag op de andere veranderde van gewoon burger tot soldaat. Ik moest mij aanmelden voor militaire dienstplicht op de

Jan van Schaffelaarkazerne te Ermelo. We moesten naar een heel groot magazijn toe. Daar stonden rekken vol met soldatenkleding. Uit de schappen krij-

gen wij onze maat. Toen ging we naar een kleedkamer en moesten we ons allemaal omkleeden. Hup, naar het veld en beginnen aan je eerste oefening. Je kent de strijd niet, je weet je wapen nog niet goed te hanteren, je bent niet gewend om in een tentje te bivakkeren, kortom: je begrijpt het was een hele gewaarwording. Zo is het ook geestelijk, wanneer door genade je veranderd wordt van een onderdaan van de duivel in een heilssoldaat. Dan krijgen we de oproep te horen: "Doet aan de gehele wapenrusting Gods." Daarover kun je lezen in Efeze 6: 10-20. Ik wil met jullie de komende artikelen daarover nadenken.

Welkom in de strijd

Het zal duidelijk zijn dat je geen wapens nodig hebt, als er geen strijd is. Nu bezit jij al wapens. Paulus noemt de ledematen van ons lichaam 'wapens van ongerechtigheid.' Deze wapens gebruik je tegen God en beogen de ondergang van je eigen ziel. Ik gebruik mijn verstand, mijn ogen, mijn mond, mijn handen, mijn voeten om de roepstemmen van God of om het anders te zeggen de aanvallen van God van mij af te houden. Al Gods knechten moeten jullie opeisen voor Koning Jezus en oproepen tot overgave. Als de overwinning van Christus in jouw leven plaatsvindt, lever je alle wapens van verzet in. Je vraagt: "Heere wat wilt Gij dat ik doen zal?" Dan begint de strijd des geloofs. De strijd tegen drie doodsvijanden. Deze vijanden worden zo genoemd, omdat ze het op je leven gemunt hebben. Je kent ze wel: de duivel, de wereld en je eigen vlees. Strijd jij er al tegen? Paulus wijst daarop als hij begint met: "Voorts mijn broeders, wordt krachtig in de Heere en in de sterkte Zijner macht." (vs.10) Het woordje 'voorts' luidt een slot in. Hij wil nog even in herinnering roepen waar hij op gewezen heeft. Er is nog het een en ander te doen, met het oog op het geweld van de duivel (Efeze 4:27), de verleiding van ijdele woorden (Efeze 5:6) en een werelds leven (vuile taal, overspel, hebzucht, werken der duisternis, Efeze 4:25-5:18). Paulus wijst hen op de krachtbron, die ze nodig hebben in deze strijd.

Krachtbron

'Wordt krachtig in de Heere en in de sterkte Zijner macht.' Vooraf klinkt 'broeders'. Kolhbrugge zegt: "Dit is als een bemoediging bedoeld, ze zijn zwak in zichzelf en durven zich vaak

geen broeder te noemen, omdat ze vaak het onderspit delven." De echte geestelijke strijders kennen iets van hun zwakheid en onbekwaamheid. Er zijn mensen, die zeggen dat ze overal tegen opgewassen zijn. Ze kunnen tegen drank, seks, televisie, muziek, wereldse mode, allerlei tijdschriften. De vraag is aan hen of ze wel echt ontdekt zijn aan zichzelf. Onze catechismus zegt: "Onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad." Onze krachtbron moet niet bij onszelf gezocht worden, maar bij de Heere. Het staat in vers 10 als een opdracht. Paulus wijst van henzelf af en wijst hen op Christus, de Heere, de machtige Koning van de Kerk. Hij wijst op de sterkte van Zijn macht. Het gaat hier vooral om Zijn opstandingskracht, waardoor Hij dode zondaren levend heeft gemaakt (Efeze 1:19,20; 3:16,18). Deze kracht moeten ze aangrijpen om staande te blijven tegen hun doodsvijanden. Hoe doe je dat?

Gebruik van de kracht van de Heere

'Heb je werkelijk behoefte aan Zijn kracht?' Tegenover geestelijke dapperheid staat geestelijke lafheid. Er zijn velen in naam christen en weinigen in praktijk. Velen laten zich door Satan leiden en staan hem niet tegen. Velen waren blij toen ze uit het slavenhuis van Egypte waren verlost, maar toen ze de moeite van het woestijnleven gingen ervaren wilden ze terug. Ik denk aan vreesachtig in de Christenreis. Toen hij de leeuwen zag riep hij tot Christen: "Terug, terug, leeuwen, terug!" Als jij zwak bent in jezelf en liefde hebt tot een heilige levenswandel, dan heb je behoefte aan de kracht van de Heere om veder te gaan, de strijd in. 'Hoe ontleen je de sterkte van Zijn macht? Wat is daarbij van belang?' Dat kan alleen door het geloof. Daarbij is allereerst een grondige kennis van Gods Woord van belang. Het kennen van Zijn grote daden in de heilsgeschiedenis. Zicht op Wie God is in Christus. Daarbij een hart dat zich richt op de rechte weg. Bereid om alles te verliezen. Een halfslachtig hart is niet bereid om risico's te nemen. De naam-christen heeft valse motieven om zogenaamde geestelijke strijd na te bootsen. Als je door het geloof de kracht ontleent aan Christus, dan zweer je je boezemzonde af, je volgt Christus en je houdt een standvastige koers. Zonder deze kracht kun je niet. Je hebt deze kracht van Christus nodig, als je gebukt gaat onder de zonde, als je overvallen

wordt door aanvechtigen, als je haat en verdrukking ondervindt, omdat je een christen bent. Deze kracht Gods wordt in het hart ondervonden en als een groot goed ervaren. God heeft in Zijn wapenkamer voldoende wapens liggen om staande te blijven. Daarover de volgende keer. Ontvang de hartelijke groeten van jullie vriend,

Ds. K. Visser

PERSBERICHT

Het Deputaatschap voor Israël van de Gereformeerde Gemeenten hoopt op D.V. vrijdag 25 mei haar jaarlijkse Israëldag te houden. Voorheen werd deze dag "studiedag" genoemd. De nieuwe benaming wil uitdrukken dat iedere belangstellende, jong en oud, theologisch geschoold of niet, hartelijk welkom is op deze dag. Het thema van de dag is ditmaal "Antisemitisme". Ds. C. Sonneveld hoopt een kort historisch overzicht van het antisemitisme te geven alsmede actuele vormen ervan te duiden. Ds. C.J. Meeuse hoopt in te gaan op de vraag of christenen nog wel het recht hebben het Evangelie aan Joden te verkondigen na zoveel eeuwen van antisemitisme. Als gast uit Israël hoopt aanwezig te zijn de christen-Arabische voorganger Elias Jubran. Elias verbreidt al jaren het Evangelie onder Arabieren maar ook onder Joden, onder andere in opvangkampen voor Russische immigranten. Gevraagd naar zijn motieven antwoordde hij eens: "Toen de Heere mij bekeerde, heb ik van Hem een Joods hart gekregen". Ook Elias zal het woord voeren en 's middags in het forum zitting nemen dat geleid zal worden door Ds. W. Visscher en waaraan ook de andere sprekers zullen deelnemen. Tijdens de dag zal tevens een presentatie gegeven worden van de verschillende werkzaamheden van het deputaatschap. Het programma vangt aan om 10.00 uur en zal duren tot ongeveer 15.30 uur. Locatie: Kerkgebouw Gereformeerde Gemeente te Gouda, Ronsseweg 1-3. Kosten voor deelname f 15,-, donateurs betalen f 7.50. Opgave is mogelijk schriftelijk of telefonisch bij het kantoor van het deputaatschap, Postbus 400, 3440 AK Woerden, tel. 0348-489929, fax 0348-483954, e-mail: dep-israel@cbgg.nl

Onderwijssymposium

Deputaten Kerkjeugd en Onderwijs organiseren op D.V. 6 oktober 2001

voor de tweede keer een symposium voor alle onderwijsbetrokkenen. Deze dag wordt belegd in "De Aker" in Putten. Thema: 'Voor-beeld-ig onderwijs?!' Hoofdinleiding: 'Gods geboden in beeld – de 10 geboden in de praktijk van het onderwijs'.

's Middags worden er een aantal facetten besproken in workshops met de volgende deelthema's:

'Onze leerlingen en ....':

- het wereldbeeld
- het Godsbeeld
- het zelfbeeld
- het voorbeeld
- het gebroken beeld

U wordt van harte uitgenodigd deze dag bij te wonen. Nadere mededelingen over sprekers, tijden e.d. volgen nog evenals een persoonlijke uitnodiging als uw adres door uw kerkenraad aan ons doorgegeven is.

Namens deputaten,

Ds. M.J. Kater

naar Nederland te komen. Gedurende de periode 10 t/m 23 september zijn ze beschikbaar voor de kerken om aan de hand van een zendingsdocumentaire iets over hun leven en werk aan de FATEB in Bangui te vertellen. Vanaf 14 mei a.s. kunt u daarvoor afspraken maken via het zendingsbureau in Veenendaal (tel. 0318-582362, fax 0318-582355, e-mail zending@cgk.nl). Deputaten voor de Eenheid van Gereformeerde Belijders hebben – op verzoek van de kerkenraad van Gorinchem – aan Ds. Van den Toren toestemming gegeven om voor te gaan in kerkdiensten. Deputaten zijn dankbaar dat – gezien de bijzondere relatie die zij hebben met Ds. Van den Toren – in deze unieke situatie die toestemming is gegeven. Ook voor afspraken voor het voorgaan in kerkdiensten met een zendingskarakter kunt u zich vanaf 14 mei wenden tot het zendingsbureau in Veenendaal.

gen voor grotere kinderen over Psalm 23. De dichter van Psalm 23, David, wist wat het herdersleven was. Zo lezen wij over een schaap dat nederligt. Dit betekent dat er geen gevaar dreigt. Want bij gevaar staat een schaap onmiddellijk op om als het nodig is te vluchten. Veel beelden en verhalen worden gebruikt om de inhoud van Psalm 23 duidelijk te maken. Ook zijn een aantal illustraties opgenomen. Het komt wel vaker voor in boeken die verschijnen, maar wij misten toch een kort inleidend woord. Dit boekje is deel I van De Fonteinserie. Het nu verschenen boekje geeft stof tot overdenking en door-denking van Psalm 23.

Arie Tuinman, **Gods zaad kiemt in de kloostertuin**, 87 blz., f. 12,90, Uitgeverij De Schatkamer, Rumpt. Het opnieuw uitgegeven boek bevat een waar gebeurd verhaal. De namen van de personen zijn veranderd. Het gaat over een boerenzoon, Klaas van der Weele, die de roomse kerk vaarwel zegt, blind wordt en vanwege het verlaten van de roomse leer door zijn vader wordt verstoten en door anderen liefdevol wordt opgevangen en verzorgd. De schrijver heeft de beschreven hoofdpersoon uit dit boek persoonlijk gekend. Het verhaal wordt boeiend verteld en is alleszins verantwoord. We kunnen het voor jong en oud aanbevelen.

Wat is er met jongeren aan de hand?

Red. J.H. Mauritz. Uitgave JBGG 2001, 88 blz., f. 15,00. In het kader van de jeugdactie "Een (t)huis voor jongeren", verscheen dit boekje, waarin de jeugdhulpverlening centraal staat. In een aantal bijdragen wordt ingegaan op problemen die zich bij jongeren kunnen voordoen. Er kan sprake zijn van persoonlijke en relationele problemen, gezinsproblemen, kindermishandeling en seksueel misbruik in en buiten het gezin. Het wordt aan de orde gesteld hoe we signalen van jongeren dienen op te pakken en welke hulp aan hen geboden kan worden. Aan het slot van het boekje vinden we een overzicht van instellingen die op dit gebied actief zijn en een vermelding van enige literatuur. Droevig dat zo'n boekje geschreven moest worden. Laten we de ogen echter niet sluiten voor de zondige werkelijkheid die ook onder ons voorkomt. Het boekje biedt informatie aan jongeren, ouders en leidinggevenden, die hun winst met de inhoud kunnen doen.

PERSBERICHT

Deputaten Buitenlandse Zending Verlof Fam. Van den Toren

De familie (Benno en Berdine) van den Toren hoopt dit jaar met verlof

Boekbesprekingen

C. van Rijswijk, **De Heere is mijn Herder**, 99 blz., f. 19,90, Uitgeverij De Schatkamer, Rumpt. Dit boek bevat 40 korte, eenvoudige vertellin-

GBS

Bijbels in Statenvertaling

Huisbijbels in diverse uitvoeringen

G20	18 x 28 cm, kunstleer, kleursnee extra grote letter	f 67,50
M20	16 x 24 cm, kunstleer, kleursnee	f 60,-
K20	13 x 21 cm, kunstleer, kleursnee	f 52,50
G20k	als G20, met koperen sloten	f 137,50
M20k	als M20, met koperen sloten	f 122,50
K21	als K20, met Psalmen (1773 of Datheen) en Formulieren	f 79,50
K21k	als K21, met koperen sloten, kunstleer	f 130,-
K23k	als K21k, in fraaie leren band	f 310,-
Speciaal voor slechtzienden, zeer grote letter:		
GLBOT	Oude Testament in 4 delen	f 155,-
GLBNT	Nieuwe Testament in 2 delen	f 60,-

Ook verkrijgbaar in de boekhandel.
Een uitgebreide folder wordt op uw verzoek toegezonden.

Gereformeerde Bijbelstichting

Postbus 168, 4140 AD Leerdam, telefoon (0345) 61 01 55